

Het werkgeversblad lijkt wel een klimaatbijlage van de Volkskrant

Posted on 17 juni 2023 by Eduard Bomhoff

Je hebt een bedrijf en het valt niet mee. De medewerkers eisen 10 procent loonsverhoging vanuit een sterke positie want je hebt personeelstekort. Materiaalkosten zijn in 2021 met 15 procent gestegen door sluiting van havens in China en extreem duur containervervoer, maar gingen daarna in 2022 nog eens met 15 procent omhoog door de prijsexplosie van energie en alle producten van de chemische industrie. Mensen zijn niet over te halen om meer uren te werken, want dat is lastig met kinderen en van eventueel extra salaris verdampt bijna alles aan meer belasting en minder toeslagen.

En dan valt het laatste nummer van *Forum*, het opinieblad van VNO-NCW, vereniging van de werkgevers, in de bus. Dat kost per maand 65 euro (klein bedrijf) tot 215 euro (grootbedrijf), maar zo betaal je een steentje mee aan de broodnodige spreekbuis van het georganiseerde bedrijfsleven.

Wind op zee en grenzen aan de groei

Nou nee. Voorzitter Ingrid Thijssen van VNO-NCW kondigt aan 'we hebben nog zeven jaar om heel veel wind op zee te bouwen ...zeven jaar om het electriciteitsnet te verdubbelen'. Thijssen (lid D66) legt niet uit waarom Nederland voorop moet lopen als gidsland en wie de extra tientallen miljarden gaat betalen, maar over dat laatste hebben de leden al wel een bang vermoeden. Sla de pagina om en lees een artikeltje over stikstof dat culmineert in een gevaarlijke quote van minister Van der Wal: 'juist om bouwers en boeren perspectief te kunnen geven, is stikstofbeleid hard nodig'. Geen kritiek, geen commentaar, geen ruimte voor de beredeneerde andere visie van bij voorbeeld Arnout Jaspers.

Kijk verder in hetzelfde nummer van *Forum* en geniet van een paginagrote foto van nog een Thijssen, nu oud-Greenpeace-directeur Joris Thijssen, tegenwoordig Kamerlid voor de PvdA. Een kritiekloos interview: 'De wetenschap zegt al decennia lang dat we op de afgrond afkoersen, maar het lukt nog steeds niet om het stuur om te gooien.' Dat moet dan voor Joris' eerste stappen als student en activist verwijzen naar de wetenschap van 'Grenzen aan de groei' die intussen met alle omineuze voorspellingen spectaculair fout is gebleken.

Het interview met Joris Thijssen is een harde oproep om het klimaatbeleid nóg duurder en dwingender te maken. Zo lijkt *Forum* meer op een klimaatbijlage van de *Volkskrant* of *Trouw* dan op het huisorgaan van de werkgeverslobby. Want staat er dan eens een artikel over een nuttig onderwerp in, bij voorbeeld 'Wat als de industrie echt uit Nederland vertrekt?', dan komt dat uit de pen van een freelance-historica die een paar mensen heeft geïnterviewd, en dan concludeert: 'Maar stel dat je echt álle industrie zou sluiten, dus niet alleen in Nederland maar wereldwijd – want anders heeft het voor het terugbrengen van de CO2-uitstoot weinig effect – dan ga je eigenlijk bijna terug naar het tijdperk van jager-verzamelaars. De vraag is: willen we dat?'

Dat komt in de buurt van een belangrijk inzicht, namelijk dat CO2-uitstoot een mondiaal probleem is en dat verplaatsen van industrie naar het buitenland daar niets aan oplost, maar eindigt dan als een natte nachtkars met een dwaze retorische vraag.

Plannen met de Noordzee

Forum van VNO-NCW is oneindig veel duurder dan gratis *Wynia's Week*, maar tandoeloo. Dat moet opzet zijn. De net afgetreden, uiterst bekwame, VNO-NCW-directeuren en polderaars Cees Oudshoorn en Niek-Jan van Kesteren hebben al jaren geleden gekozen voor een organisatie die rimpelloos onder water werkt in de Hofvijver. Premier Rutte sprak dan ook hartelijke woorden bij hun afscheid. Gemakkelijk voor hem dat werkgevers zo meegaand zijn.

De beloning voor VNO-NCW van zulk soepel gedrag is goeddeels onzichtbaar en zo wil de lobby het ook. Niet luidruchtig victorie kraaien over de nieuwe pensioenwet die werkgevers een opening biedt om de pensioenen veel goedkoper te maken. Meepraten met de zes milieuministers om kansen te krijgen voor de plannen met de Noordzee, een langjarige wens van de grootste VNO-NCW leden uit de bouw, de metaal en de electrotechniek.

Kiezen voor de grootste leden heeft een prijs

Lang geleden was VNO-NCW-West immers direct ook de enige voorstander van het onbetaalbare en dwaze 'Schiphol op zee', want hoe geweldig zou dat niet zijn voor dezelfde bedrijven die nu dromen van miljarden subsidie voor kabels, windmolens en ondergrondse CO2-opvang. Alles ten koste van de vissers – toch ook ondernemers met hun familiebedrijven – en van alle andere kleinere leden die het nu al merken aan hun energierekening.

Oudshoorn en Van Kesteren kozen voor de grootste VNO-NCW leden die milieusubsidies kunnen opslurpen, maar hun strategie heeft een prijs. Kleinere leden voelen zich vergeten en in het publieke debat fluistert het bedrijfsleven met een heel zacht stemmetjs.

In Duitsland gaan de liberalen omhoog in de peilingen

Zo anders dan in buurlanden Duitsland en Engeland. In Duitsland is bij voorbeeld het ondernemersgezinde IFW helder over het gevaar van subsidies aan grote bedrijven: 'Es gewinnen regelmäßig Lobbyinteressen gegen das Gemeinwohl.' Stabiele lastendruk en steun voor research zijn gezonder voor het hele bedrijfsleven

dan selecte miljardensubsidies voor gidsland-ambities in de Noordzee.

Zulke duidelijke en beredeneerde waarschuwingen dat de industrie het zwaar heeft en misschien Standort Deutschland moet verlaten vanwege de dure energie geven de Duitse liberalen een steun in de rug. In het Duitse opinieonderzoek daalt nu de milieupartij en stijgen de liberalen.

Onze politieke partijen BBB en JA21 en ook de pro-business vleugel in de VVD kunnen niet verwijzen naar werkgevers die uitleggen hoe het water bij veel bedrijven tot aan de lippen staat. Dat maakt het moeilijker voor de pro-business leden van het parlement.

In Engeland positioneert het CBI zich 180 graden anders dan VNO-NCW. Op de eerste pagina van de website staat in grote letters: '**Bent U een beleidsmaker?** De overheid kan heel veel doen, zodat bedrijven beter in de startblokken staan voor groei. Vindt uit welke veranderingen in het beleid dringend nodig zijn voor onze bedrijven en wat u daaraan kunt bijdragen.'

Hoe krijgen we weer groei?

Het grootste economische thema bij de volgende verkiezingen zou moeten zijn: hoe krijgen we weer groei in de productiviteit? Want dan is er kans op minder armoede en meer geld voor zorg en onderwijs. Dat onderwerp komt beter op het netvlies wanneer VNO-NCW niet alleen in het geheim onder water lobbyt in de Hofvijver, maar krachtig meedoet met eigen research, cijfers en interviews. Daar hebben alle ondernemers wat aan.

Eduard Bomhoff is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.

Het zijn de donateurs die Wynia's Week mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!